

Trump Interested, and Reset Expectations. Chatham House. 19.03.2025. URL: <https://www.chathamhouse.org/2025/03/putins-negotiation-strategy-predictable-move-slowly-keep-trump-interested-and-reset> (accessed: 04.04.2026).

УДК 341.1

Румак К. М.
студентка гр. МП-31
Західноукраїнський національний університет

Фліссак К. А.
д.е.н., професор, професор кафедри міжнародного та європейського права,
Західноукраїнський національний університет

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасних умовах трансформації міжнародних відносин проблема забезпечення глобальної безпеки набуває особливої актуальності та складності. Зростання кількості як традиційних, так і новітніх загроз зумовлює необхідність формування ефективних механізмів підтримання міжнародного миру та стабільності. У таких умовах держави дедалі менше спроможні самостійно забезпечувати власну безпеку, що зумовлює зростання ролі міжнародного співробітництва та інституційних форм його реалізації. Особливе місце у системі забезпечення глобальної безпеки займають міжнародні організації. Саме через діяльність таких суб'єктів формується система колективної безпеки.

Міжнародні організації у сучасному міжнародному праві виступають інституційними формами співробітництва держав, які створені на підставі міжнародних договорів для досягнення спільних цілей та реалізації узгоджених інтересів. Вони наділені певною міжнародною правосуб'єктністю, що дозволяє їм виступати самостійними учасниками міжнародних правовідносин, укладати договори, приймати обов'язкові або рекомендаційні рішення та здійснювати контроль за їх виконанням [1, с. 21].

Правове регулювання діяльності міжнародних організацій у сфері безпеки ґрунтується на системі міжнародно-правових актів, серед яких центральне місце займає Статут ООН. Саме цей документ закріплює основні принципи підтримання міжнародного миру і безпеки. Поряд зі Статутом, важливу роль відіграють міжнародні конвенції та договори, спрямовані на обмеження озброєнь, боротьбу з тероризмом, нерозповсюдження зброї масового знищення та забезпечення гуманітарного захисту під час конфліктів.

У межах сучасної системи міжнародної безпеки діяльність міжнародних організацій реалізується через комплекс взаємопов'язаних механізмів, які умовно можна поділити на правові, інституційні та оперативні. Правові механізми визначають нормативні засади забезпечення безпеки, інституційні – формують організаційну структуру та процедури прийняття рішень, тоді як

оперативні механізми охоплюють практичні інструменти реагування на загрози, зокрема миротворчі операції, санкції та гуманітарні програми [2, 3].

Одним із ключових інструментів забезпечення глобальної безпеки виступають миротворчі операції та механізми посередництва у врегулюванні конфліктів, які здійснюються відповідно до мандатів, затверджених Радою Безпеки ООН. Практика миротворчих місій передбачає розгортання міжнародного контингенту для контролю за дотриманням режиму припинення вогню, розмежування сторін конфлікту, захисту цивільного населення та сприяння політичному діалогу. Водночас дедалі більшого значення набувають дипломатичні форми посередництва [4, с. 8-9]. Такі механізми дозволяють не лише локалізувати конфлікти, але й створювати передумови для їх довгострокового врегулювання, що є важливим елементом стабілізації міжнародних відносин.

Не менш важливим інструментом впливу міжнародного співтовариства є система санкцій та колективних заходів, спрямованих проти держав або інших суб'єктів, які порушують норми міжнародного права. Відповідно до положень Статуту ООН, зокрема статті 41, Рада Безпеки ООН уповноважена застосовувати економічні, політичні та інші обмежувальні заходи, не пов'язані із застосуванням збройної сили. До таких заходів належать торговельні ембарго, фінансові обмеження, заборона на переміщення осіб та інші інструменти тиску. Метою санкцій є не лише покарання за порушення міжнародних норм, але й спонукання держав до зміни їх поведінки відповідно до вимог міжнародного права [5, с. 1-2]. Разом із тим у сучасній доктрині ведуться активні дискусії щодо ефективності санкцій.

Важливим напрямом діяльності міжнародних організацій є надання гуманітарної допомоги та забезпечення захисту прав людини, що є важливою складовою сучасної концепції безпеки. У межах ООН функціонують численні гуманітарні програми та агентства, спрямовані на підтримку населення, яке постраждало внаслідок збройних конфліктів, природних катастроф чи інших кризових ситуацій. Зокрема, ЮНІСЕФ забезпечує захист прав дітей, а Управління Верховного комісара ООН з прав людини здійснює моніторинг дотримання прав людини та сприяє їх захисту на міжнародному рівні. Гуманітарна діяльність також передбачає надання продовольчої, медичної та технічної допомоги, що є важливим чинником стабілізації ситуації в постконфліктних регіонах [6, с. 82-84].

Попри ключову роль міжнародних організацій у забезпеченні глобальної безпеки, їх діяльність об'єктивно обмежується рамками наданих повноважень та залежністю від волі держав-членів. Більшість таких організацій створюються на основі міжнародних договорів, які чітко визначають їх компетенцію, процедури прийняття рішень та межі втручання у внутрішні справи держав. Зокрема, у межах ООН ключові рішення у сфері безпеки приймаються через Раду Безпеки ООН, де існує механізм права вето постійних членів. Це означає, що навіть за наявності очевидної загрози міжнародному миру ефективне реагування може бути заблоковане політичними інтересами окремих держав [7, с. 148-149].

Суттєвим чинником, що впливає на ефективність діяльності міжнародних організацій, є політичні суперечності між державами-членами. У сучасній міжнародній системі держави часто керуються не лише нормами міжнародного

права, але й власними геополітичними, економічними, безпековими та іншими інтересами. Це призводить до ситуацій, коли колективні рішення приймаються із запізненням або не приймаються взагалі. Наприклад, розбіжності між провідними державами можуть ускладнювати процес ухвалення резолюцій, формування спільної позиції або реалізацію миротворчих ініціатив.

Окремою проблемою є обмежена ефективність санкційних механізмів та миротворчих місій, які, попри свою важливість, не завжди забезпечують досягнення поставлених цілей. Санкції, запроваджені міжнародними організаціями, можуть мати неоднозначні наслідки: з одного боку, вони чинять економічний і політичний тиск на державу-порушника, а з іншого, нерідко негативно впливають на цивільне населення, не забезпечуючи при цьому швидкої зміни політичного курсу [8, с. 261-262]. Аналогічно, миротворчі операції стикаються з низкою викликів, оскільки виконують функцію стримування, але не здатні усунути першопричини конфлікту, що знижує їх довгострокову ефективність.

У зв'язку з цим дедалі більшої актуальності набуває питання реформування системи глобальної безпеки та вдосконалення діяльності міжнародних організацій. Сучасні виклики зумовлюють необхідність перегляду процедур прийняття рішень, розширення повноважень міжнародних інституцій, а також посилення їхньої інституційної спроможності. Водночас важливо забезпечити баланс між ефективністю колективних дій і дотриманням принципів суверенітету держав та міжнародного права.

Головна проблема полягає у тому, що ефективність функціонування міжнародних організацій у сфері безпеки значною мірою визначається необхідністю балансування між принципом державного суверенітету та потребою в ефективних колективних діях. Так, надмірне розширення повноважень міжнародних інституцій може викликати опір з боку держав, тоді як їх обмеженість знижує здатність оперативно реагувати на сучасні загрози.

У результаті проведеного дослідження можна дійти висновку, що міжнародні організації відіграють ключову та незамінну роль у формуванні сучасної системи глобальної безпеки, виступаючи основними інституційними механізмами координації дій держав у протидії глобальним викликам. Разом із тим ефективність міжнародних організацій у сфері забезпечення глобальної безпеки залишається залежною від політичної волі держав-членів, рівня їх співпраці та готовності дотримуватися взятих на себе міжнародних зобов'язань. У сучасних умовах подальший розвиток ефективної системи глобальної безпеки можливий лише за умови поглиблення міжнародного співробітництва, удосконалення правових інструментів та зміцнення ролі міжнародних організацій як гаранта стабільності та безпеки у світі. Таким чином, підвищення ефективності діяльності міжнародних організацій у сфері забезпечення глобальної безпеки залишається одним із ключових викликів сучасного міжнародного права.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Jaffal Z. The Role of International Organizations in Shaping Customary International Law: An Analytical Study of the 2018 ILC's Draft Conclusions. *American Journal of Society and Law*. 2024. Vol. 3, no. 1. P. 19-33. doi.org/10.18290/rnp25353.1.

2. Flissak, K. Economic Sanctions: a Tool for Protecting of International Law or a Means of Aggressive Economic Policy. *2025 IEEE 13th International Conference on Intelligent Data Acquisition and Advanced Computing Systems: Technology and Applications (IDAACS)*. 2025. P. 619-624. doi.org/10.1109/IDAACS68557.2025.11322362
3. Фліссак К.А. Економічні санкції та специфіка їх позиціонування в сучасних міжнародних відносинах. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 1. С. 72-80 doi.org/10.35774/app2019.01.072
4. Gilder A. Peace Operations and Human Security. *Journal of International Peacekeeping*. 2024. Vol. 27. P. 1-11. doi.org/10.1163/18754112-27010004.
5. Djankov S., Su M. The targeting of economic sanctions. *Economics Letters*. 2025. Vol. 248. P. 1-4. doi.org/10.1016/j.econlet.2025.112235.
6. Львова Є.О. Міжнародно-правовий механізм гуманітарної допомоги як міждисциплінарного інструменту захисту прав людини. *Вісник Маріупольського Державного університету*. 2024. № 28. С. 79-87. doi.org/10.34079/2226-3047-2024-14-28-79-87.
7. Liu X. The Reform of the Veto Power System of the UN Security Council-- Under the Background of Russia-Ukraine Conflict. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*. 2024. Vol. 44. P. 147-153. doi.org/10.54254/2753-7048/44/20230097.
8. Jung Y. Conditions of Compliance: Evaluating the Effectiveness of the UN Security Council. *Technium Social Sciences Journal*. 2025. Vol. 76. P. 260-274. doi.org/10.47577/tssj.v76i1.13293.

УДК 342.4:328 (045)

Samuliak M.
*PhD student at the department
of administrative law and procedure,
West Ukrainian National University,
lawyer*

PROBLEMATIC ASPECTS OF ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS CONCERNING THE TEMPORARY RESTRICTION OF THE RIGHT TO DRIVE DURING MILITARY MOBILISATION

On 24 February 2022, Ukraine faced an existential challenge as the Russian Federation launched a full-scale invasion aimed at undermining Ukrainian statehood. In response, thousands of Ukrainians mobilised in the Armed Forces of Ukraine to defend their homeland. By 2024, it became evident that Ukraine required new legislation to address the evolving challenges on the ground. The Armed Forces of Ukraine were severely exhausted due to a shortage of personnel, with many soldiers having fought continuously for two years without leave. On 11 April 2024, the Ukrainian government adopted new legislation, Law No. 10449 [1], to strengthen military mobilisation. Following its adoption, Ukraine's legislative framework governing military mobilisation incorporates specific penalties for non-